

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

43. Quomodo sollicitudo sit peccatum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

Quomodo sollicitudo sit peccatum.

CAPVT XLIII.

Sollicitudo; vt definita est, de se, nec bona, nec mala est; sed & potest esse studiosa & vitiosa, Studiosa est, quando est de re bona, & debitis circumstantijs, quando, & quomodo, & fine quo oportet: vnde in scripturis exigitur sollicitudo ista, tum in his, quæ sunt ad Deum; ad Rom. 12. *Solitudine non pigri, spiritu seruentes, Domino seruentes:* tum in his quæ sunt ad se: Deuteronom. 4. *Custodi te ipsum, & animam tuam sollicitè:* tum in his, quæ sunt ad proximum: ad Ephes. 4. *Sollicitè seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis.* Vitiosa est aliquando sollicitudo, immò & mortale peccatum, & veniale peccatum. In cuius declarationem aliqua sunt aduertenda dicta.

Primum est: sollicitudo de re mala est mala; & quidem, si res ipsa, de qua sollicitamur, est mortalis, ipsa sollicitudo est mortalis; si verò venialis, etiam venialis erit sollicitudo: v.g. est aliquis sollicitus de occidendo inimico, de obtinenda vxore aliena, de rapienda re alterius, est peccatum mortale: est aliquis sollicitus de prodigalitate quadam in conuiuio facienda, de mendacijs iocosis fingendis, de rebus inutilibus sibi, est veniale peccatum.

Secundum est, sollicitudo de re temporali, constituendo finem vltimum in ipsa, est etiam peccatum mortale. Hoc est S. Thom. loco citato. Tunc autem aliquis ponit finem vltimum in re aliqua temporali, quando est paratus potius mortaliter peccare, quàm omittere rem: qui sic ergo est affectus pecunijs & diuitijs, & hoc modo sollicitus est de ipsis acquirendis, vel conseruandis, mortaliter peccat.

Tertium est, qui ex sollicitudine dimittit id, quod tenetur facere, mortaliter peccat, vt dicit sanctus Thomas, si tenebatur facere illud sub præcepto: si verò aliter, venialiter peccat; vt, qui præ nimia sollicitudine omittit audire sacrum in die festo; confiteri, & communicare, quando tenetur, mortaliter peccat: qui verò præ sollicitudine non vacat orationi, aut non attentè, vt decet, diuina officia exerceat, venialiter peccat.

Quartum est, qui timet, quando timendum non est, venialiter peccat; vt, qui præ sollicitudine timet se non assequi-

turum,

turum, quod intendit, etiam positis medijs contententibus, & sufficientibus, venialiter peccat: est enim timor vanus.

Quintum est, qui sollicitus est extra tempus proprium, quo sollicitandus est, peccat ex se venialiter; vt, qui tempore Maii sollicitatur de vindemia. Quamuis sit prudentia respicere & sollicitari de futuro, hoc tamen est, quando in presenti possumus providere futuro: quando vero nihil possumus providere in presenti, aut non debemus, est vana sollicitudo & peccatum. Similiter peccat, qui, dum est in Ecclesia, sollicitus est de familia, & de re; non enim tali tempore sollicitudo hæc assumi debet: omnia enim tempus suum habent.

De prodicione.

CAPVT XLIV.

Tertia filia Auaritiæ, vt diximus, erat proditio. Hæc autem potest sic describi: *Manifestatio oculi illatini nocu- menti.* In qua descriptione sunt duæ partes.

Altera est, *oculi manifestatio*: prodere enim est manifestare id quod latebat. Tamen non in sola manifestatione consistit ratio prodicionis, vt quoddam vitium est, sed est necessaria altera pars, quod ista manifestatio sit inferens nocuumtum, seu apta ad inferendum nocuumtum ei, cuius occultum manifestatur; vnde, qui manifestat pecunias alterius latroni, vt eas capiat, dicitur ipsum prodere. Similiter, qui ciuitatem alicuius inimico tradit, dicitur etiam prodere. In vtroque autem casu est manifestatio quedam. In priori manifestatione est per verbum, in posteriori, per factum, dum viam capiendi ciuitatem ipso facto aperit.

Fit autem ista proditio quadrupliciter.

Primo, circa personas, cum prodit quis personas, ad nocuumtum ipsis inferendum, quo modo Dalida prodidit Samsonem, & Iudas Christum Dominum. Et hæc est graue mortale.

Secundò, circa res immobiles, vt, qui prodit castra, villas, ciuitates suorum dominorum, qui veri domini illarum sunt. Et hoc est mortale obligans ad restitutionem.

Tertiò, circa res mobiles; vt, qui abscondit alterius pecu-

niam,